

Els perfils
dels i les professionals
de les polítiques
de joventut
a les Illes Balears

ASSUMPTA MAS LIÑARES
STEPHANIA COLORADO GUERRERO

Assumpta Mas Liñares

Llicenciada en Filosofia i Lletres, secció Ciències de l'Educació per la Universitat de les Illes Balears. Màster en Joventut i Societat per la UNED. Tècnica de Joventut a l'Institut Balear de la Joventut, cap de l'Observatori de la Joventut. Membre del Comitè d'Investigació d'Estudis de Joventut de la Federació Espanyola de Sociologia. Les seves línies de feina se centren en el desenvolupament i l'avaluació de les polítiques de joventut i en el coneixement de la condició juvenil.

Stephania Colorado Guerrero

Graduada en Educació Social per la Facultat d'Educació de la Universitat de les Illes Balears. Màster en Educació per a la Justícia Social per la Universitat Autònoma de Madrid. Estudiant del grau en Psicologia per la UNED. Va pertànyer a l'equip de joves qualificats de l'Observatori de la Joventut com a educadora social. Actualment, fa feina a una llar de protecció de menors. Està involucrada a promoure un canvi en la societat a través de l'educació i l'activisme social.

Resum

L'estudi dels perfils dels i les professionals de les polítiques de joventut a les Illes Balears que s'aborda en aquest article parteix de la demanda del mateix col·lectiu, que reclama i reclama que se'n reconegui la tasca, que es defineixin els diferents perfils professionals que hi intervenen, que se'n delimitin les funcions i que se'n millorin les condicions de feina.

En aquest context l'estudi, impulsat per l'Observatori de la Joventut, pretén facilitar el coneixement de la situació del col·lectiu i oferir dades que contribueixin a analitzar i debatre quin és el perfil i les condicions de treball que ha de tenir aquest cos de professionals per poder aconseguir millorar i desenvolupar les polítiques de joventut que la població requereix i que el 25 % de la ciutadania –format pel jovent de les Balears d'entre 15 i 34 anys– es mereix.

Paraules clau

Professionals de joventut / Polítiques de joventut / Perfils professionals / Joves / Joventut.

Resumen

El estudio de los perfiles de los y las profesionales de las políticas de juventud en las Illes Balears que se aborda en este artículo parte de la demanda de los propios profesionales que reclamaban y reclaman el reconocimiento de su labor, la definición de los diferentes perfiles profesionales que intervienen, la delimitación de sus funciones y la mejora de las condiciones de trabajo.

En este contexto el estudio, impulsado por el Observatorio de la Juventud, pretende facilitar el conocimiento de la situación del colectivo y ofrecer datos que contribuyan a analizar y debatir cuál es el perfil y las condiciones de trabajo que deben tener estos profesionales para poder conseguir mejorar y desarrollar las políticas de juventud que la población requiere y que el 25% de la ciudadanía -conformada por las jóvenes y los jóvenes de balears de entre 15 y 34 años- se merece.

Palabras clave

Profesionales de juventud / Políticas de juventud / Perfiles profesionales / Jóvenes / Juventud.

Introducció

Entre els agents que intervenen en l'àmbit de les polítiques de joventut (jovent, representació política i professionals que hi treballen), sens dubte aquests darrers són cabdals per a un desenvolupament de qualitat d'aquestes polítiques que afecten gairebé el 25 % de la població illenca. Però lluny de ser un col·lectiu reconegut, és cert que professionalment el desenvolupament de la seva tasca està marcada sovint per la poca visibilitat, la manca de reconeixement, la precarietat laboral, la indefinició i pluralitat en les funcions, la manca de definició dels diferents perfils que hi intervenen i les dificultats per desenvolupar una carrera professional.

En aquest marc, es fa necessari conèixer la situació i analitzar i debatre com s'ha de configurar un servei de joventut de qualitat, així com quin perfil i quines condicions de treball han de tenir les persones que s'hi dediquen per poder aconseguir millorar i desenvolupar les polítiques de joventut que la població requereix i que el 25 % de la ciutadania –formada pel jovent balear d'entre 15 i 34 anys– es mereix.

Amb aquesta idea i davant la necessitat de conèixer, com a primera passa, quin és el perfil de les persones que actualment treballen a l'àmbit de la joventut a les Balears, l'Observatori de la Joventut de les Illes Balears (OBJIB), recollint la demanda de professionals i, en concret, de l'Associació de Professionals de les Polítiques de Joventut a les Illes Balears (APROJIB), va posar en marxa a final de l'any 2017 l'estudi dels perfils de les persones que treballen a l'àmbit de la joventut

a les Balears, emmarcat en el projecte «Joventut i polítiques de joventut a les Illes Balears» aprofitant la convocatòria 2017 del Programa SOIB JOVE - Qualificats Sector Públic, finançat pel SOIB amb el cofinançament del Fons Social Europeu (FSE) i la Garantia Juvenil i que va permetre contractar joves qualificats per un període de 15 mesos.

El projecte «Joventut i polítiques de joventut a les Illes Balears» es desplega en quatre subprojectes amb la intenció d'obtenir una visió ampla i longitudinal de les polítiques de joventut que s'han fet, les que es fan i les que encara s'han de dur a terme a les Illes:

- 30 anys de polítiques de joventut a les Illes Balears (1985-2015).
- Catàleg *online* de programes i accions en matèria de joventut del Govern de les Illes Balears.
- Estudi dels perfils dels i les professionals de joventut a les Illes Balears.
- 15 mesos, 15 temes. Mirada jove.

Antecedents

El debat i la necessitat de dignificar, donar visibilitat i valorar el treball del col·lectiu de professionals de joventut independentment que desenvolupin la tasca a l'àmbit públic o al privat és un debat obert fa temps i no només a les Illes Balears. El mateix debat i tasca ocupa, per exemple, l'Associació Catalana de Professionals de les Polítiques de Joventut (ACPPJ, 2016), que

ja al 2005 va publicar el document *Del retrat al repte* (ACPPJ, 2005), i l'Associació Professionals de Joventut de la Comunitat Valenciana (APJCV, 2017), impulsors de la primera Trobada Estatal de Professionals de Joventut celebrada a Alacant el febrer de 2019, fruit de la qual s'ha creat el web www.profesionalesdejuventud.org, on es pot trobar informació de la trobada, inclòs el document marc i el de propostes.

L'estudi dels perfils dels i les professionals de joventut a les Illes Balears que aquí s'aborda parteix de la demanda dels mateixos professionals que reclamaven, ja fa anys, i reclamen el reconeixement de la seva tasca, la definició dels diferents perfils professionals que hi intervenen, la delimitació de les seves funcions i la millora de les condicions de feina que, amb els anys i amb la crisi econòmica i de valors que s'inicià al voltant de l'any 2008, han empitjorat i han dificultat el desenvolupament de polítiques de joventut de qualitat.

En aquest context i amb la necessitat de conèixer en profunditat el col·lectiu de professionals que treballa en l'àmbit de joventut, la II Trobada de Professionals de Joventut de les Illes Balears que va tenir lloc a Ciutadella l'octubre de 2017, organitzada per l'Institut Balear de la Joventut (IBJOVE), va centrar el seu eix temàtic en aquesta qüestió (GOIB, 2017a). A la trobada, entre d'altres, es va presentar el resultat d'una primera enquesta que es va dur a terme des de l'OBJIB amb la intenció d'obtenir un mapa de professionals de joventut a les Illes, una aproximació a la realitat, i que ha servit de punt de partida per a l'estudi

dels perfils que ara ens ocupa (GOIB, 2017b). Per confeccionar el mapa de professionals de joventut, es va agafar com a referència l'estudi «Polítiques locals de joventut a les Illes Balears», 2010 (Mas, Cerdà i Millán, 2011), que ofería una anàlisi de la realitat del jovent de les Illes i de les polítiques de joventut desenvolupades per les administracions locals i on ja es recollia el nombre i la categoria laboral del personal que treballava als serveis.

Consideram que un professional de les polítiques de joventut (Montes, P. 2015) és una persona especialista en joves, amb un tret essencial que la defineix: la capacitat d'interlocució amb el jovent. És, a més, un professional amb capacitat per adoptar una perspectiva global respecte del món del jovent, ja que en la política de joventut hi cap tot el que afecta el jovent i, per tant, un professional de les polítiques de joventut ha de tenir capacitat per abordar qualsevol temàtica que afecti el col·lectiu de joves.

A petició de l'APROJIB, l'Estudi dels perfils dels i les professionals de joventut a les Illes Balears, es va presentar el 20 de març de 2019 a la seu de la Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears (FELIB).

Cal esmentar, finalment, que en l'àmbit europeu la darrera conferència de joventut de la Unió Europea (UE) celebrada a Hèlsinki de l'1 al 3 de juliol d'enguany, va tractar sobre el treball en l'àmbit de la joventut i el personal que s'hi dedica, en el marc del setè cicle del Diàleg de la joventut amb la UE iniciat el gener de 2019. L'objectiu de la UE és elaborar una resolució amb recomanacions als estats membres sobre aquest tema a partir dels resultats de la confe-

rència. Podeu accedir a la informació en el web de la conferència <<https://eu2019.fi/en/events/2019-07-01/eu-youth-conference>>.

Objectius

L'Estudi dels perfils de professionals de joventut a les Illes Balears pretén:

- Conèixer quins són els perfils del col·lectiu que treballa en l'àmbit de la joventut a les Balears en l'actualitat (perfil formatiu i laboral: situació, funcions, característiques i necessitats).
- Dibuixar les característiques i necessitats reals del personal en els àmbits formatiu i laboral.
- Contribuir a donar visibilitat a les polítiques de joventut i al reconeixement de la professió.

Conèixer quins són els perfils del col·lectiu que treballa en l'àmbit de la joventut i de les polítiques de joventut a les Illes Balears ha de permetre entre altres qüestions:

- Identificar-ne les funcions i tasques.
- Conèixer la formació que posseeixen, reglada i no reglada.
- Reconèixer les necessitats laborals i formatives del grup.
- Facilitar el treball en xarxa.
- Definir els estàndards necessaris per guiar:

- La definició de la professió.
- La contractació de professionals en l'àmbit de les polítiques de joventut.

Metodologia

L'elaboració de l'estudi es divideix en tres fases:

Fase I

- Revisió de fonts i factors clau relatius als perfils professionals.
- Elaboració d'una estratègia d'investigació: elaboració de l'eina de recollida de la informació: qüestionari en línia.

Fase II

- Recollida de la informació: enviaments dels qüestionaris. Participació de professionals de les diferents illes.

Fase III

- Gestió i explotació de la informació: tractament, revisió i creuament de variables.
- Anàlisi dels resultats (classificació, organització, rellevància...), elaboració de les conclusions i difusió.

Estratègia d'investigació

La recollida de la informació s'ha dut a terme a través d'un qüestionari en línia per a l'elaboració del qual s'ha utilitzat l'aplicació de formularis

de Google, que permet diferents tipus de preguntes i facilita l'accessibilitat al formulari a través de diferents dispositius.

El qüestionari té 32 ítems, amb una combinació de preguntes obertes i tancades (vegeu la taula 1), 14 de les quals permeten que la persona enquestada pugui ampliar informació. En relació amb l'estructura del qüestionari, es pot dividir en 3 grans apartats d'acord amb la naturalesa de la informació que es vol obtenir. Així, s'identifiquen tres blocs que recullen: dades de caire personal o general (6 preguntes); dades relatives al treball o l'àmbit laboral (19 preguntes) i dades relacionades amb la formació (6 preguntes, més una pregunta final oberta).

Per validar el qüestionari es va passar en primer lloc, de forma presencial, a quatre professionals de perfils diferents, amb l'objectiu d'estar segurs que les preguntes s'entenen, de corregir possibles errors i d'obtenir suggeriments de millora.

Un cop validat el qüestionari, per arribar a cada professional dels diferents serveis i entitats que treballen a l'àmbit de les polítiques de joventut a les Illes Balears, es va fer una recer-

ca dels serveis de joventut als quals es va enviar el qüestionari per correu electrònic. Alhora, es va fer difusió de l'estudi, adjuntant l'enllaç, a través de les xarxes socials de l'OJBIB (Facebook, Twitter i Instagram), de l'IBJOVE i de la Xarxa Balear de Serveis d'Informació Jove (INFOJOVE), que també ho va enviar a la llista de distribució que gestiona.

A més a més, l'enllaç al qüestionari es va remetre per correu electrònic a les més de 60 persones que varen participar en la II Trobada de Professionals de Joventut de les Illes Balears que va tenir lloc a Ciutadella l'octubre de 2017.

El qüestionari es va enviar a final de febrer de 2018 i va estar obert fins al juny, moment en el qual s'havien obtingut 74 respostes. Un cop revisada la procedència, es va considerar que mancaven respostes de professionals de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, així que es va decidir obrir un altre termini entre el 30 de juliol i el 12 d'agost de 2018 centrat a obtenir resposta d'aquestes illes, de les quals es varen aconseguir 7 respostes més. En total, doncs, han donat resposta al qüestionari 81 professionals.

Taula 1. Tipologia de les preguntes del qüestionari.

Tipus de pregunta	Nombre de preguntes principals	Nombre de subpreguntes
Oberta	10	11
Tancada dicotòmica	9	2
Tancada politòmica	10	1
Tancada d'elecció múltiple	3	0

Font: elaboració de l'OJBIB

Resultats

Dades generals

En relació amb els resultats de l'enquesta, de 81 professionals que han contestat el qüestionari, 70 treballen a Mallorca, 10 a Menorca i 3 a Eivissa (vegeu el gràfic 1). La majoria de professionals que ha contestat són dones, en concret 6 de cada 10.

Pel que fa a l'edat del personal, la mitjana és de 37,5 anys i les franges més freqüents són: 36-40 anys, 31-35 anys i 26-30 anys, que suposen el 22 %, 20 % i 19 %, respectivament (vegeu el gràfic 2). D'altra banda, s'observa que no hi ha representació de la franja d'edat de 18-20 anys, que només el 4 % té més de 56 anys i que el 5 % té entre 46-50 anys.

En general, es produeix un increment del nombre de professionals de joventut segons l'edat fins al rang 36-40 anys, on es troba el punt més alt (22 %). A partir d'aquestes edats, es produeix un descens continu del nombre de treballadors i treballado-

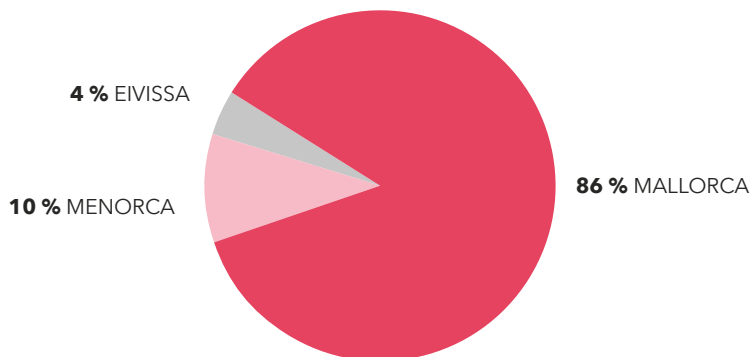
res, a excepció de la franja 51-55 anys, la qual torna a augmentar i arriba a suposar l'11 % del total.

Aquest patró d'increment per edat s'observa clarament entre les professionals dones que augmenten en nombre fins als 36-40 anys i llavors descendeixen per tornar a augmentar en la franja de 51-55 anys, tal com s'observa en el gràfic 3. El cas dels professionals homes és diferent, no hi ha un patró d'increment o de baixada segons l'edat. Els rangs amb major nombre d'homes són 26-30 i 41-45 anys (tots dos amb un pes del 9 % del total de professionals).

En general, en la combinació d'edat i sexe el grup més nombrós és el format per dones d'entre 36 i 40 anys, el qual suposa el 19 % del total (15 persones de les 81 totals), seguit del grup de dones de 31-35 anys, amb un 12 %.

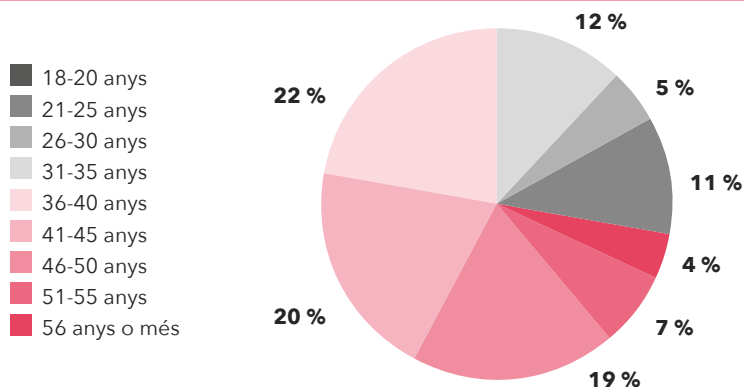
En totes les franges d'edat, el nombre de dones és superior al d'homes, a excepció de la franja 21-25 anys, en la qual la representació és paritària, amb un pes del 4 % respectivament. També

Gràfic 1. Distribució de respostes per illa.

Font: elaboració de l'OBJIB

Gràfic 2. Distribució per edat de professionals de joventut a les Balears.

Font: elaboració de l'OBJIB

destaca la diferència que hi ha entre els dos sexes en el rang 36-40 anys, ja que el 3 % d'homes està molt allunyat del 19 % de dones d'aquestes edats.

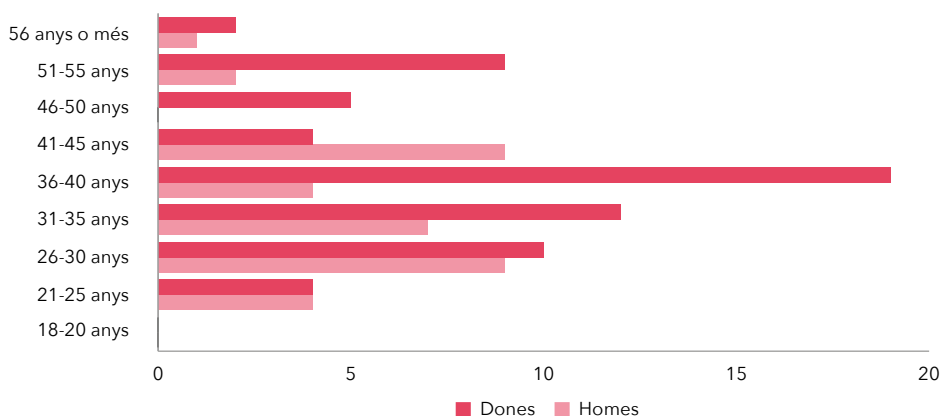
Així doncs, d'acord amb les dades obtingudes, el 51 % del personal que treballa en l'àmbit de la joventut a les Illes té entre 26 i 40 anys. L'edat mitjana

és de 37,5 anys i el grup més nombrós és el que té entre 36 i 40 anys.

Dades laborals

L'àmbit territorial d'actuació dels serveis en els quals treballen les persones que participen en l'estudi és

Gràfic 3. Professionals de joventut segons sexe i edat a les Illes Balears.

Font: OBJIB, a partir de dades de l'EULIB2014.

de caire municipal en un 69 %, autonòmic en un 19 %, insular en un 10 % i estatal en un 2 %. Hi ha professionals de joventut a un bon nombre de localitats de les Balears (la taula 2 en recull la distribució de les respostes per municipis), però s'observa com la gran majoria del col·lectiu es concentra (igual que la població jove) a la badia de Palma, que inclou els municipis d'Andratx, Calvià, Palma i Lluçmajor.

De les respostes obtingudes es desprèn que l'àmbit professional té un caire estable, la mitjana d'anys que fa que les persones enquestades treballen a l'àmbit de joventut supera els 10 anys (10,4 anys). El 72 % ja ha-

vien fet feina anteriorment en aquest àmbit, principalment a sectors juvenils i de lleure. Així mateix, el 84 % de professionals treballen a serveis que compten amb més professionals de joventut i el 35 % tenen persones al seu càrrec.

Actualment, 8 de cada 10 professionals (81 %) exerceixen les seves funcions per a l'Administració pública i un 19 % per a entitats privades, però és significatiu assenyalar que tan sols un 57 % està contractat pel sector públic directament; la resta pertany al sector privat (30 %), al tercer sector (12 %) o és autònom (1 %).

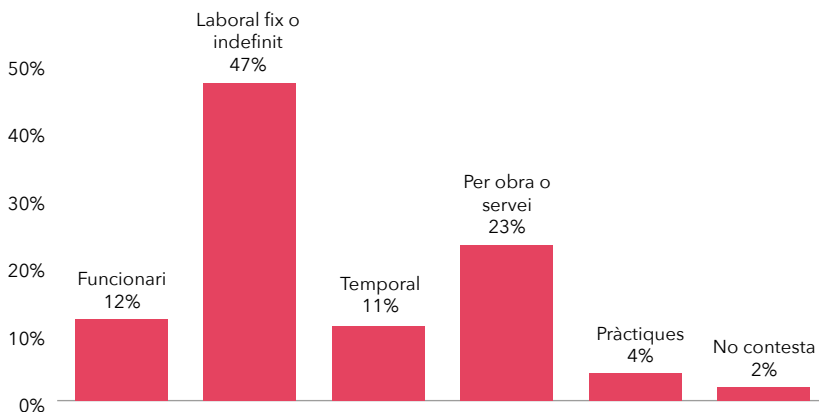
Les dades, doncs, posen de manifest que des de l'àmbit públic es

Taula 2. Municipis als quals pertanyen les persones participants.

Nombre de respostes	Mallorca
2	Comarca des Pla: Algaida i Sencelles
1	Comarca des Raiguer: Inca
3	Comarca del Nord: Artà i Muro
5	Comarca de Tramuntana: Esporles, Sóller, Puigpunyent i Bunyola
3	Comarca del Sud: Felanitx, Santanyí i ses Salines
3	Comarca de Llevant: Capdepera, Sant Llorenç des Cardassar i Son Servera
52	Comarca de la badia de Palma: Andratx, Palma, Calvià i Lluçmajor
	Menorca
1	Ciutadella
1	Es Migjorn Gran
4	Maó
1	Ferrieres
1	Alaior
3	Eivissa
1	Indeterminat

Font: elaboració de l'OBJIB

Gràfic 4. Tipus de contracte.

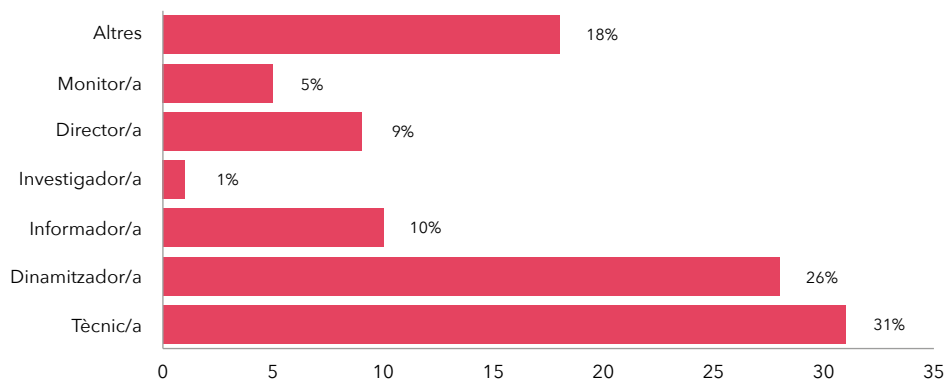
Font: elaboració de l'OBJIB

duen a terme la gran majoria de les polítiques de joventut que es fan, però una part considerable de professionals que les desenvolupen, en concret 1 de cada 4 (24 %), no està contractat directament per l'Administració pública, sinó que està subcontractat i depèn d'una entitat

privada, per regla general amb un contracte per obra i servei, fet que suposa una forma de precarització de l'ocupació.

En relació amb l'estabilitat de l'ocupació i d'acord amb el que es pot observar en el gràfic 4, la majoria de treballadores i treballadors (el

Gràfic 5. Categories professional del personal que treballa en joventut a les Illes Balears.

Font: elaboració de l'OBJIB

59 %) té una estabilitat laboral a llarg termini, bé amb un contracte laboral fix o indefinit (47 %) o amb la condició de funcionari (12 %). Mentre, a l'altra banda, quasi 1 de cada 4 (un 23 %) té un contracte per obra o servei, l'11 % té un contracte temporal, el 4 % es troba en pràctiques i el 2 % restant no va contestar.

Així mateix, s'observa que el 80 % de les persones enquestades tenen una jornada laboral completa (entre 35 i 40 hores a la setmana), el 6 % entre 21 i 34 h, el 7 % entre 11 i 20 h i també un 7 % estan contractades per menys de 10 hores. Tot i que la mitjana d'hores de feina és de 33,8 per setmana, cal tenir present que 1 de cada 10 professionals de joventut només fa feina mitja jornada o menys.

En relació amb les categories professionals (vegeu el gràfic 5), trobam una gran varietat de categories: tècnic, dinamitzador, informador, investigador, director i monitor. Dins la resposta «Altres», les persones enquestades s'identifiquen principalment com a educadors socials, animadors socioculturals, periodistes, pedagogs i bibliotecaris.

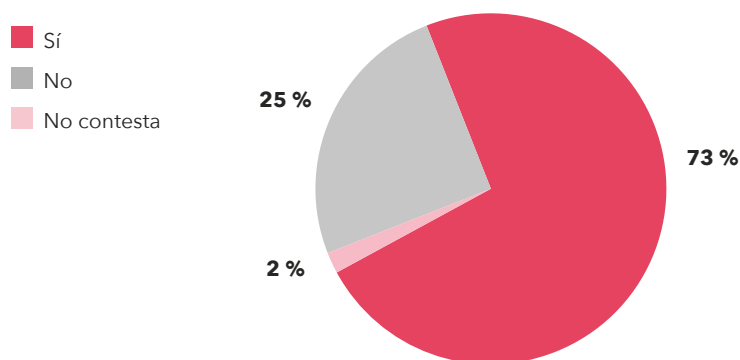
Les dades mostren que el 31 % de les persones que han contestat el qüestionari declaren que estan contractades en la categoria professional de personal tècnic i el 26 % com a personal dinamitzador. En aquest sentit, cal tenir present que el qüestionari es va contestar en un moment en què hi havia joves qualificats treballant als serveis de joventut en qualitat de personal tècnic i que aquesta categoria podria disminuir el pes un cop ha finalitzat el termini de feina d'aquestes persones.

Sembla significatiu que 2 de cada 10 professionals (el 18 %) contesta que la seva categoria professional és «Altres», d'entre les quals la d'auxiliar administratiu és la més habitual, seguida de la d'educador o educadora social. Però entre les persones que contesten que el seu tipus de contractació és un altre i no és entre les que es proposen, el 20 % no especifica o concreta quina és aquesta categoria.

El 19 % considera que la feina que fa no es correspon amb la categoria professional per a la qual està contractat, ja sigui perquè fa funcions diferents de les funcions per a les quals està contractat o fa funcions de categories superiors. [Pregunta 14. (La categoria de contractació) Es correspon amb la feina que fas?]

Ara bé, la dissonància s'incrementa quan la pregunta aborda les funcions que es fan (Pregunta 18: Creus que les funcions que realitzes es corresponen amb la categoria professional per a la qual estàs contractat o contractada?). 1 de cada 4 professionals de joventut (vegeu el gràfic 6) considera que les seves funcions no es corresponen amb la categoria professional per a la qual estan contractats, ja sigui perquè tenen més funcions de les que haurien de tenir i que són pròpies d'altres professionals, o perquè algunes vegades fan funcions que requereixen una qualificació major de la que tenen.

La següent taula 3 indica les funcions principals, així com els percentatges de freqüència de realització de cadascuna, d'acord amb l'escala Likert que té les opcions: *mai*, *quasi mai*, *algunes vegades* i *habitualment*.

Gràfic 6. Opinió del personal sobre la idoneïtat de les funcions amb la categoria professional de contractació.

Font: elaboració de l'OBJIB

Taula 3. Freqüència de realització de les principals funcions.

	Mai	Quasi mai	Algunes vegades	Habitualment
Atenció al públic / Servei d'informació	6 %	10 %	22 %	62 %
Tasques burocràtiques diverses	5 %	7 %	37 %	51 %
Elaboració de programes/projectes	4 %	10 %	27 %	59 %
Treball directe amb joves	4 %	12 %	20 %	64 %
Coordinació i avaluació de la política de joventut	25 %	25 %	21 %	30 %
Gestió de pressuposts, recursos materials, recursos humans...	21 %	22 %	19 %	38 %
Anàlisi, planificació i avaluació de programes de dinamització juvenil	15 %	19 %	23 %	43 %
Participació en programes de recerca / d'investigació / de consultoria	28 %	37 %	23 %	11 %
Coordinació d'equips de treball	20 %	22 %	26 %	32 %
Coordinació amb altres departaments	14 %	7 %	44 %	35 %
Coordinació amb altres entitats	7 %	5 %	48 %	40 %
Planificació, gestió i avaluació de programes/projectes	9 %	14 %	28 %	49 %
Comunicació i difusió de programes	5 %	2 %	26 %	67 %
Dinamització d'espais i/o projectes	10 %	7 %	41 %	42 %
Supervisió i execució de projectes	10 %	12 %	31 %	47 %
Disseny i organització de projectes	9 %	12 %	33 %	46 %

Font: elaboració de l'OBJIB

En general, les funcions més realitzades són les de comunicació i difusió de programes, atenció al públic / servei d'informació i treball directe amb joves, de les quals es va indicar que es duen a terme habitualment en un 67 %, 64 % i 62 % dels casos, respectivament.

Per contra, les funcions menys realitzades són:

- Participació en programes de recerca, investigació, consultoria: les fa habitualment només un 11 % de professionals i mai un 28 %.
- Coordinació i avaluació de la política de joventut: desenvolupades habitualment pel 34 % dels membres del col·lectiu i mai per un 25 %.
- Gestió de pressuposts, recursos materials, recursos humans: fet habitualment pel 30 % i mai pel 21 %.

L'anàlisi de les funcions que es duen a terme habitualment segons la categoria professional posa de manifest la distribució següent:

- **Tècnics i tècniques** duen a terme principalment tasques de planificació, de gestió, d'execució i d'avaluació de programes o projectes.
- **Dinamitzadors i dinamitzadores** s'encarreguen de l'atenció al públic, del treball directe amb joves i de la dinamització d'espais.
- **Informadors i informadores juvenils** treballen directament amb la població jove, en l'atenció al públic i fan la comunicació i difusió de programes.

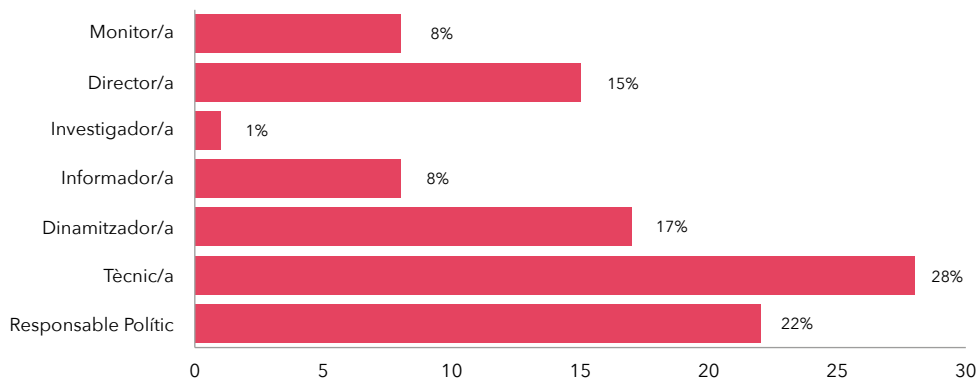
- **Investigadors i investigadores** fan tasques burocràtiques, a més de participar en programes d'investigació.
- **Directors i directores** tenen funcions de planificació, de gestió i d'avaluació de programes.
- **Monitors i monitores de temps lliure** elaboren programes i treballen directament amb joves.

El 46 % de professionals indica que vol dedicar més temps a alguna tasca en concret, d'entre les quals destaquen el treball directe amb joves i la comunitat, la informació juvenil, les polítiques de joventut, el treball amb projectes –inclosos els projectes europeus– i la coordinació i gestió d'equips.

Quant a la percepció de les persones enquestades sobre la seva feina, quasi 7 de cada 10 professionals considera que la feina que fa és poc valorada: destaca que el 46 % considera que la seva feina es valora poc, l'11 % molt poc i un 1 % que no es valora. Tan sols el 10 % considera que es valora molt i el 32 % suficient. En el cas de la visibilització de la feina, el 8 % considera que es visibilitza molt, el 27 % suficient, el 52 % poc, el 12 % molt poc i l'1 % creu que no es visibilitza. Les dades indiquen, doncs, que el 65 % del personal que treballa en l'àmbit de la joventut de les Illes considera que a la seva feina li manca visibilització.

En relació amb la planificació de les polítiques i la coordinació amb altres professionals, les dades mostren que hi ha coordinació principalment amb personal tècnic, responsables polítics, personal dinamitzador i directors i directo-

Gràfic 7. Coordinació amb altres professionals de joventut.

Font: elaboració de l'OBJIB.

res, encara que també amb el personal d'informació juvenil, monitors i monitores, i personal investigador, tot i que en menor mesura (vegeu el gràfic 7).

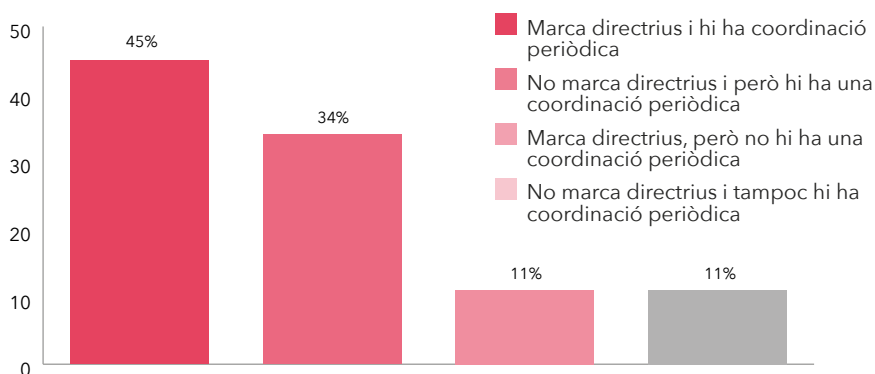
El 79 % del personal consultat que treballa en joventut es coordina amb responsables polítics, no obstant això, la relació pot variar en funció de la periodicitat i la implementació de directrius.

Destaca que l'11 % de professionals no manté una coordinació periòdica amb responsables polítics i aquests, a més a més, no marquen directrius.

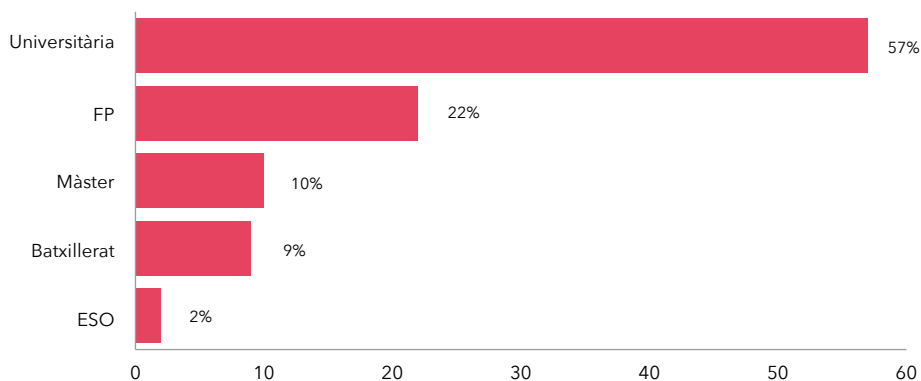
Dades de la formació

El 67 % de professionals de joventut posseeixen formació universitària,

Gràfic 8. Tipus de coordinació amb la persona responsable política.

Font: elaboració de l'OBJIB.

Gràfic 9. Nivell de formació reglada del col·lectiu de professionals de joventut.

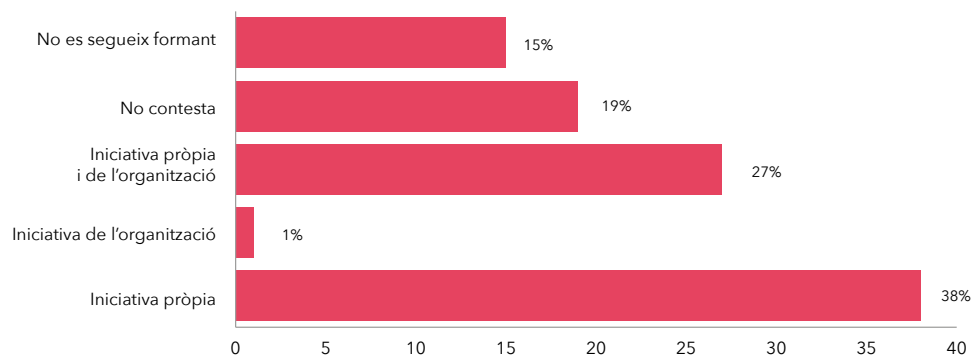
Font: elaboració de l'OJBIB.

un 10 % dels quals té un màster. Del 33 % restant del col·lectiu, el 22 % té formació professional, el 9 % batxillerat i el 2 % la secundària obligatòria.

Per branques de coneixement, la majoria (73 %) pertany a les ciències socials i jurídiques, el 15 % a l'art i les humanitats, el 5 % a les ciències de

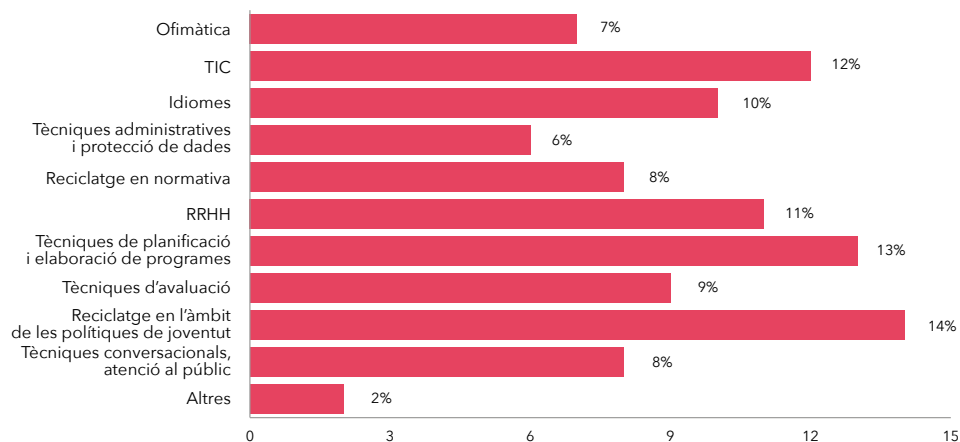
la salut i el 7 % restant no ho ha especificat.

El 78 % del col·lectiu ha fet algun tipus de formació específica en matèria de joventut, d'entre la qual destaquen els cursos d'informador juvenil, de monitor i de director de temps lliure i d'animació sociocultural i turisme.

Gràfic 10. Iniciativa de la formació continua.

Font: elaboració de l'OJBIB.

Gràfic 11. Formació que els agradaria rebre als professionals de joventut.

Font: elaboració de l'OBJIB.

D'altra banda, el 85 % indica que se segueix formant. D'aquest, el 38 % fa formació per iniciativa pròpia i el 27 % per iniciativa pròpia i de l'organització on treballa. Tan sols l'1 % es forma per indicació de l'organització o entitat, així mateix cal destacar que el 19 % de les persones que se segueix formant no va contestar qui impulsava la formació.

Tot el personal de joventut (99 %) considera que hi hauria d'haver formació permanent dins aquest àmbit per la necessitat d'aprendre i actualitzar-se per millorar la feina, i adaptar-se així a les necessitats canviants de la societat i, concretament, de la joventut. D'aquesta manera, al 98 % de professionals de joventut els agradaria tenir la possibilitat de formar-se i millorar les seves competències.

Dins els aprenentatges que els agradaria millorar, destaquen el reciclatge en l'àmbit de les polítiques de joventut, la formació en tècniques de planificació i d'elaboració de progra-

mes i les TIC. També manifesten que voldrien fer cursos d'intel·ligència emocional, habilitats socials, resolució de conflictes i cursos específics en matèria de joventut, com ara els d'informació o de dinamització juvenil.

Conclusions i discussió

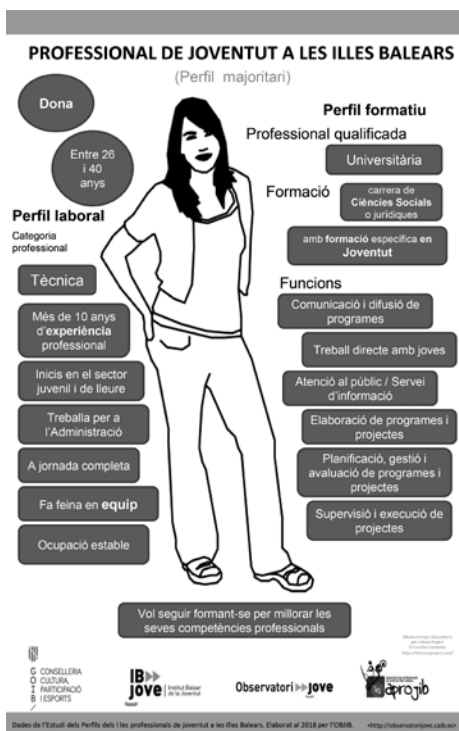
El perfil majoritari del personal de les polítiques de joventut a les Illes Balears (vegeu la imatge 1), respon a una dona amb estudis superiors de la branca de les ciències socials i amb formació específica en joventut, que treballa com a tècnica per a l'Administració junt amb altres professionals, a jornada completa en un lloc de feina estable i amb més de deu anys d'experiència professional. Entre les responsabilitats que té, hi ha l'elaboració, la comunicació i la difusió de programes i projectes, així com el treball directe amb joves i l'atenció i la informació al públic.

En el projecte d'investigació impulsat per la Direcció Insular de Joventut del Consell de Mallorca (Pons, M., Pastrana, V. i Navarro, MM., 2018, 62), amb l'objecte de treballar en el desenvolupament d'un pla de serveis municipals bàsics dirigits a la joventut, s'assenyala, en les conclusions del document, que la majoria de municipis es mostren insatsifets amb els recursos per a l'àrea de joventut, ja siguin econòmics, humans i d'infraestructures, però destaquen especialment la insatsifacció en els recursos humans. «En aquest sentit, es prioritza el recurs humà (un professional que pugui fer feina amb joves i per a joves) per damunt de les infraestructures.»

Si tenim clar que l'eficàcia de les actuacions dirigides al jovent depèn en gran part de les persones que fan feina a l'àmbit de les polítiques de joventut, cal treballar de valent per definir i estructurar la professió, amb actuacions que comporten delimitar itineraris formatius i establir perfils professionals i condicions laborals òptimes en concordança amb el nivell d'especialització necessària i de responsabilitat exigida.

Recordem que un professional de les polítiques de joventut (Montes, P. 2015) és una persona especialista en joves i que un dels trets essencials que la defineix és la capacitat d'interlocució amb aquests. Cal que sigui un professional amb capacitat per adoptar una perspectiva global respecte al món del jovent, ja que en la política de joventut hi cap tot el que afecta el jovent i, per tant, un professional de les polítiques de joventut ha de tenir capacitat per

Imatge 1. Professionals de les polítiques de joventut a les Illes Balears. Perfil majoritari (2018).

Font: elaboració de l'OBJIB

abordar qualsevol temàtica que afecti el col·lectiu de joves.

D'acord amb les dades obtingudes en l'estudi, l'àmbit professional de les polítiques de joventut a les Illes Balears té un caire estable, la mitjana d'anys que fa que les persones enquestades hi treballen supera els 10 anys (10,4 anys) i el personal no és jove, per tant, s'hi guanya la vida.

En relació amb l'àmbit laboral del col·lectiu, les dades ens mostren com les polítiques de joventut són majoritàriament polítiques públi-

ques (un 69 %, d'àmbit municipal). Des de l'àmbit públic, es desenvolupen la gran majoria de les polítiques de joventut (el 80 %), però 1 de cada 4 professionals que desenvolupa aquestes polítiques està contractat per l'àmbit privat. Per bé que la subcontractació facilita el desenvolupament de serveis, també té un grapat d'inconvenients, entre els quals destaquen que per al personal suposa, de vegades, pitjors condicions de feina, ja que la realitat ens mostra com sovint l'externalització dels serveis que són trets a concurs forcen les empreses a abaixar preus a costa del sou del personal o de les hores que el servei es pot oferir.

Les dades també posen de manifest que, tot i que les polítiques de joventut són desenvolupades des de l'àmbit públic, només 1 de cada 10 professionals és funcionari, cosa que indica que no s'acaba d'assumir realment com una política de servei públic (tot i que ho és) i, per tant, són molt escasses les estructures estables i qualificades a les administracions des de les quals planificar, gestionar, desenvolupar i avaluar les polítiques que es duen a terme.

Que un bon nombre de professionals (1 de cada 4) consideri que la feina que fa no es correspon amb la categoria professional per a la qual està contractat ens pot dur a incidir en la necessitat d'estructurar i, possiblement, també de comptar amb un equip de treball i no només amb un únic professional.

Trobam professionals que consideren que, de vegades, fan funcions que requereixen una qualificació major de la que posseeixen, a ajun-

taments que tenen un únic professional de joventut contractat al qual se li demana que faci totes les funcions que hauria de fer un equip de professionals en un servei i moltes vegades, a més a més, està contractat amb la categoria més baixa, el que vendria a ser un auxiliar de programa de joventut o, en el millor dels casos, com a tècnic de programa; però realment se li exigeix que desenvolupi funcions de tots els perfils que podrien definir un equip de joventut, incloses les funcions que correspondrien a un tècnic coordinador de joventut, seguint la definició dels perfils recollits en el document de 2005 de l'ACPPJ *Del retrat al repte* (vegeu la taula 4).

Que seguim utilitzant de referent els perfils definits en el document *Del retrat al repte* elaborat l'any 2005, significa, a banda que es va fer una bona feina, que les coses han canviat poc en quasi quinze anys. Continuem debatent els perfils que ha de tenir el personal que treballa en l'àmbit de les polítiques de joventut quasi sense haver avançat, per bé que alguns programes de joventut han perdut l'empenta que tenien fa uns anys i s'estan adaptant a les circumstàncies noves (com la informació juvenil), i d'altres han crescut per la necessitat o la demanda social (com la dinamització juvenil). Ara bé, és cert que el debat existent el 2005 i l'esquelet dels perfils dibuixats aleshores continua vigent per al debat actual, al 2019.

En relació amb la formació del personal que treballa en les polítiques de joventut sembla clar que, tal com assenyala Pep Montes (2015),

Taula 4. Definició de perfils

Perfil	Funcions	Formació
Tècnic/a coordinador/a de joventut	Anàlisi, planificació, coordinació i avaluació de la política global de joventut. Gestió de pressupost, recursos infraestructurals i humans	Llicenciatura
Informador/a juvenil	Responsable del servei d'informació juvenil. Anàlisi, planificació i avaluació del programa/projectes d'informació juvenil	Diplomatura
Tècnic/a de programes de joventut	Dinamitzador/a Juvenil Responsable d'activitats juvenils. Anàlisi, planificació i avaluació del programa/projectes de dinamització juvenil	Diplomatura
	Altres responsables de programes de joventut Anàlisi, planificació i avaluació de programes/projectes específics	Diplomatura
Auxiliars de programes de joventut	Auxiliar d'informació juvenil Detecció de necessitats i execució del programa/projectes d'informació juvenil	Cicle formatiu de grau superior (CFG)
	Auxiliar de dinamització juvenil Detecció de necessitats i execució del programa/projectes de dinamització juvenil	Cicle formatiu de grau superior (CFG)
Consultors/es i investigadors/es	Consultoria i/o recerca	Llicenciatura

Font: Del retrat al repte, ACP PJ. 2005.

cal establir formalment els perfils i, en conseqüència, fixar nivells de formació i itineraris formatius adients. Però la mateixa pràctica mostra, i les dades de l'estudi que hem fet ho corroboren, que el nivell de responsabilitat assumit exigeix un nivell formatiu de base universitària. Montes hi afegeix que, tot i que és possible treballar en polítiques de joventut amb una formació secundària o amb titulació de mòduls professionals, sempre hauria de ser com a personal tècnic auxiliar o de suport, ja que es requereix un grau elevat d'espe-

cialització. I no li falta raó si tenim present que: (Montes, P. 2015. 14):

«Els professionals de les polítiques de joventut assumeixen en l'exercici de les seves funcions altes responsabilitats: orienten, assessoren, acompanyen els i les joves, donen informacions decisives per al seu futur, organitzen activitats amb gran nivell d'aflluència de públic, gestionen i són responsables d'equipaments públics, dirigeixen i coordinen equips humans, intervenen en situacions de risc social, són interlocutors en igualtat de condi-

ons de responsables tècnics d'altres departaments de l'administració, tradueixen les directrius polítiques en línies concrets d'actuació... Negar que per a complir aquestes funcions es requereix formació universitària és tancar els ulls a la realitat.»

Sembla lògic, doncs, que el col·lectiu de professionals de la joventut reclami el reconeixement de la seva tasca, la definició dels diferents perfils professionals que hi intervenen, la delimitació de les seves funcions i la millora de les condicions de feina per poder desenvolupar unes polítiques de joventut de qualitat.

Cal, per tant, finalitzar la feina iniciada fa uns anys i acabar de delimitar i d'estructurar els perfils de les persones que treballen en l'àmbit de les polítiques de joventut. En aquest sentit, a les Illes Balears es proposa treballar per crear un cens i posar en marxa grups de feina de professionals que haurien de servir per estructurar, definir i regular el sector professional.

Agraïment

Expressam el nostre agraïment a Pilar Servera Gómez per la seva col·laboració en l'elaboració inicial de l'Estudi dels perfils dels i les professionals de les polítiques de joventut a les Illes Balears.

Bibliografia i webgrafia

- Associació Catalana de Professionals de les Polítiques de Joventut (AcPpJ) (2010). *Informe Cens de Professionals en l'Àmbit de la Joventut 2008* [en línia]. <<https://joventut.info/wp-content/uploads/2016/02/Del-retrat-al-repte.pdf>> [Consulta: 12 de juliol 2019]
- Associació Catalana de Professionals de les Polítiques de Joventut (ACPPJ) (2016). «L'AcPpJ proposa la realització d'un estudi dels perfils dels i de les professionals de joventut avui» [en línia]. <<https://joventut.info/lacppj-proposa-la-realitzacio-dun-estudi-dels-perfils-dels-i-de-les-professionals-de-joventut-avui/>> [Consulta: 12 de juliol 2019]
- Associació Professionals de Joventut de la Comunitat Valenciana (APJCV) (2017). «Trobada de Professionals de Joventut 2017: "Los perfiles profesionales de juventud: realidad y propuestas de futuro"» [en línia]. <<https://professionalsjoventutcv.wordpress.com/2017/02/11/trobada-de-professionals-de-joventut-2017-los-perfiles-profesionales-de-juventud-realidad-y-propuestas-de-futuro/>> [Consulta: 12 de juliol 2019]
- Associació Catalana de Professionals de les Polítiques de Joventut (ACPPJ), Comissió Professional

- Centre d'Estudis de l'Esplai (CEE) (2018). *Guia digital de polítiques de joventut* [en línia]. Direcció Insular de Joventut del Consell de Mallorca. <https://joventut.conselldemallorca.cat/documents/421210/1369795/20190130_GUIA_JOVENTUT.pdf/0e33f2c5-d21c-61ee-bedd-63e090bdf75b?t=1550484260385> [Consulta: 22 de juliol 2019]
- Comas, D. (2007). «El futur dels àmbits de joventut: una política sectorial potent en l'eix de les polítiques socials públiques». A: *Joventut i polítiques de joventut. 25 aportacions* [en línia]. Barcelona: Diputació de Barcelona. <<https://www1.diba.cat/l1breria/pdf/38733.pdf>> (p. 47-54) [Consulta: 22 de juliol de 2019]
- Generalitat de Catalunya (2018). «Activada l'enquesta en línia per elaborar un nou cens de professionals de joventut a Catalunya» [en línia]. <http://ejoventut.gencat.cat/ca/detalls/Noticia/AcPpJ_Enquesta_cens> [Consulta: 16 de juliol 2019]
- Govern de les Illes Balears (GOIB) (2017a). «El Govern reuneix a Menorca més de seixanta professionals de la joventut de les Illes Balears per impulsar el treball en xarxa en l'àmbit juvenil» [en línia]. 5 d'octubre de 2017. <<http://www.caib.es/govern/sac/fitxa.do?codi=3082968&coduo=1&lang=-ca>> [Consulta: 12 de juliol 2019]
- Govern de les Illes Balears (GOIB) (2017b). «El Govern tendrà enllestit a finals de 2018 l'estudi dels perfils dels professionals de la joventut que permetrà definir la professió per atendre millor les necessitats i interessos dels joves» [en línia]. 6 d'octubre de 2017. <<http://www.caib.es/pidip2front/jsp/ca/fitxa-convocatoria/strongel-govern-tendragrave-enllestit-a-finals-de-2018-lrsquoestudi-dels-perfils-dels-professionals-de-la-joventut-que-permetragrave-definir-la-professioacutete-per-atendre-millor-les-necessitats-i-interessos-dels-jovestrong>> [Consulta: 12 de juliol 2019]
- Mas, A.; Cerdà, E. i Millán, A. (2011). *Polítiques locals de joventut a les Illes Balears, 2010* [en línia]. Institut Balear de la Joventut: Observatori de la Joventut de les Illes Balears. <<http://www.caib.es/sacmicrofront/archivopub.do?ctrl=M-CRST945Z1120748&id=120748>> [Consulta: 12 de juliol 2019]
- Montes Salas, P. (2007). «Les polítiques de joventut i els seus professionals». A: *Joventut i polítiques de joventut. 25 aportacions* [en línia]. Barcelona: Diputació de Barcelona. <<https://www1.diba.cat/l1breria/pdf/38733.pdf>> (p. 61-66) [Consulta: 22 de juliol 2019]
- Montes Salas, P. (2015). *Els professionals de les polítiques de joventut* [en línia]. <<http://www>.

pepmontes.com/els-professionals-de-les-politiques-de-joventut/ [Consulta: 12 de juliol 2019]

- Pons, M., Pastrana, V. i Navarro, MM. (2018). *Realització d'un procés participatiu pel desenvolupament del Pla de Serveis Municipals Bàsics dirigits a la joventut*. Direcció Insular de Joventut del Consell de Mallorca. Document de treball inèdit.
- Profesionales de Juventud de España - Marco y propuestas (2019) [en línia]. <https://docs.wixstatic.com/ugd/6f46a8_8df2135059c2415e-ac76b63f65455969.pdf> A: <www.profesionalesdejuventud.org> [Consulta: 16 de juliol 2019]